

Колись однієї днини, коли рибалка, як завжди, вплив ловити рибу, нагло знялася страшна буря, яка кілька днів носила його по морю, заки на друзки потрощила його човен, а самого рибалку, ледве живого, викинула на безлюдний берег, до котрого йому досі ні разу не доводилося причалювати.

Коли ж потерпілий за деякий час прийшов до тями й дешицю роззирнувся навколо, він побачив майже наприкінці берегової смужки піску великий камінь, яким за один край було привалене чорне, важке небо без жодного світила на ньому, що трохи далі, як велетенська покришка, ледве підіймалася над містом на горі, котре мало сім брам і сім із чорними дощечками замість облич охоронців, які не відповіли на привітання рибалки, хоч той дуже ввічливо спитав, чи не знайдеться в них, бува, для нього кусника хліба та якоїсь праці, бо він голодний і виснажений, море забрало в нього все, що він мав, і йому конче треба змайструвати човен, аби якнайхутчій дістатися додому.

А що охоронці на брамі не лише не побажали відповісти, хоч рибалка кілька разів, і то дедалі голосніше, повторив своє запитання, а й загрозливо схрестили чавунні палиці, затуливши вхід, коли рибалка спробував був гукнути всередину міста, аби хтось допоміг йому, то він сів на стовпчик біля першої брами, де, здавалося, вартував найнестрашніший охоронець з порівняно невеликою дощечкою замість обличчя, бо інші мали шпичасті півметрові парсуни без очей і ротів, які однак доскіпливо за ним стежили, і вирішив чекати, може, хто вийде з міста, аби допомогти йому.

Однак хоч і як довго сидів рибалка, із міста ніхто не виходив, так само, як ніхто й не ступав ногою до середини, дарма що за мурами вряди-годи чути було рейвах, так наче там цілі юрми видряпувалися по драбинах угору, аби кинути оком на голодного й голого невдачу, що трусився від холоду й виснаження перед містом на горі, всі сім брам якого не відчинялися перед чужинцем.

Спочатку рибалка гадав, що вистачає набратися терпіння, і охоронці на брамі зласкавляться, бо ж час від часу він зривався на рівні й бігав від одного охоронця до другого, благаючи допомогти йому в ім'я всього світлого, що є в людині. Але що більше рибалка просив пожаліти його, то кам'янішими ставали вартові на брамі, а їхні палиці більшали й важчали, врешті рибалці урвався терпець, його здолала лютість, і він, забувши про загрозові палиці, з кулаками кинувся на першого вартівника на брамі, відчувачи раптом, як під його п'ястуками дошка м'якне, в ній випуклюються очі й уста, з яких цибенить кров, і тієї ж миті з брами висипали з вигуками люди, які оточили рибалку, несучи на золотих тацях їжу, напої й наввипередки пропонуючи свої послуги.

Коли ж рибалка одягся й потамував голод, йому стало незручно за свою гвалтовну поведінку, бо рибалка з народження був лагідної вдачі і волів жити в мирі й злагоді. Та щойно рибалка заходився вибачатися перед охоронцями міста, як зі здивуванням постеріг, що з кожним його лагідним словом люди навколо похмурішають й загрозово насуваються на нього.

Врешті якийсь молодик вдарив рибалку під ребро, намагаючися здерти з нього щойно подаровану хламиду, що вже й для сумирної вдачі виявилось забагато. Така мінливість у настроях мешканців так обурила рибалку, аж він мимоволі замахнувся, аби відвадити нахабі добрячого ляща, й одразу ж побачив, як навколо засяяли обличчя. Ба більше, як тільки він посунув уперед, бажаючи провчити тих, що не знати чого, знову сікалися до нього, кілька особливо ретельних напастувальників захоплено вигукнули: "Він — наш! Він — наш!" — і запропонували йому стати почесним громадянином їхнього міста-держави.

Зачудування рибалки не мало меж. І після того, як таке повторилося кілька разів, він мусив ствердити, що мешканці, до яких закинула його доля, шанують тільки зло й ненависть, і найменший прояв людської лагідності робить їх лютими й небезпечними.

А що рибалка не міг довго гніватися, а вже когось ненавидіти й поготів, то він став шукати нагоди, як найхутчій покинути цю країну та їхніх мешканців, а для цього йому треба було насамперед змайструвати човен.

Саме тоді рибалка й ствердив, що в країні, куди він потрапив, не росло жодної деревини, і то з тієї простої причини, що мешканці, які над усе шанували зло й ненависть, не любили й дерев, воліючи, як вони висловлювалися, замість проминальної гнилизни, на котру обертається кожна деревина,— камінь та залізо, і рибалці не було з чого змайструвати човна, бо ні в самому місті, ні за його межами, де простягався неосяжний пустир з подекуди карликуватим пасльоном, не росло не тільки звичайнісінької сосни, дуба, оливи чи граба, а й миршавого куща. Лише обабіч розлогого полігону, на якому по черзі працювали всі мешканці міста, за винятком немовлят, хоч рибалка ніяк не міг збагнути, що вони там роблять, росли іржаві латочки хирлявої трави. А що з трави важко було склепати човен, хоч на лихо можна було б виплести з лози й човна, якби знайшлася ще й волова шкура, щоб вистелити боки й дно суденця, бо тутешня трава не сохла на сіно, а одразу ж перетворювалася на слизь, може, тому, що над містом ніколи не світило сонце, то рибалка тільки придивлявся до мешканців, міркуючи, як втекти від цих безрадісних створінь, які ходили під знаком зла.

Спочатку воно так і виглядало, що чи не доведеться рибалці звікувати в цьому місті з дивними мешканцями, бо хоч і як він напружував мозок, нічого йому не спадало на думку. Та однієї днини, коли чорне небо ще нижче, ніж завжди, висіло над будівлями, рибалку опав такий розпач, якого він досі ще не звідував, і рибалка відчув, як його серце виповнюється якоюсь липкою гиддю, що задушує його. Йому здалося, що тепер вистачає йому тільки ще зайвий раз глибоко зідхнути, і той промінчик надії, який досі попри всі незгоди в його житті, плавав на поверхні його єства, щезне назавжди, і в рибалці запанує така пітьма, що йому стане непотрібний човен, бо не буде куди тікати, оскільки розпач, що стає мороком, виповнить все його серце

Саме тієї миті й з'явилися найвищі достойники міста, які й сповістили рибалці,, що віднині він — законний мешканець їхньої країни, з усіма правами, які з цього випливають, і повели його на гору, біля якої рибалка й раніше здалеку бачив полігон, не знаючи, для чого він служить.

Коли ж рибалка зійшов на гору, йому витлумачили, що ціль кожного мешканця — скочувати купі зла, на яких тримається світ. Мовляв, кожна людина, одна менше, друга більше, з наміром чи з недогляду чинить у своєму житті зло, цим самим викочуючи з себе кулю мороку на весь світ. Отож, оскільки в їхніх країні ще з давніх-давен з допомогою ревних провидців люди спромоглися встановити, що й до чого, саме з цієї гори, що височіє над містом, всі мешканці раніше чи пізніше виштовхують зі свого серця на всі чотири сторони світу чорні кулі зла, які набирають дедалі більшого розгону, легко долаючи острови, континенти і всі закутки світобудови.

А що тепер ця честь — покотити свою першу кулю мороку, що є єдиною метою людського існування, випала нарешті й рибалці, то він може шикуватися в чергу, де вже наввипередки один перед одним вправлялися мешканці міста, запускаючи щораз більші й важчі кулі зла з того місця, де в людини міститься серце.

Глянув рибалка, як на всі вітри летять ці страшні кулі, випалюючи все живе, й щосили вхопився за той останній промінчик надії в своєму серці, який уже ладен був згаснути.

Як же він втішився й здивувався, ствердивши, що навколо нього все раптом зупинилося. Рибалка ще цупкіше вхопився за промінчик і побачив, як від того променя навколо з шипінням лускаються й найоб'ємніші кулі зла, не залишаючи після себе навіть гнилого сліду, а він, рибалка, вже стоїть на березі, де вперше за весь той час, як його викинула морська хвиля на цей острів, світить сонце, спрямовуючи своє сяйво на той камінь, під яким лежав клопоть чорного неба, що нависало над містом.

Щойно тоді рибалка, в якому промінчик надії розрісся велетенським м'язом, виповнивши його по вінця, й відчув у собі стільки сили, що легко відкотив на бік камінь, аби навіть чорне небо не гнило під валуном.

І тієї ж миті, як озія погуркола геть, з неба витрусився чорний град, і воно засяяло блакиттю, яка біля ніг рибалки загускла на міцний з надійним вітрилом човен, що, лише коли рибалка щасливо доплив до рідного берега, обернувся на білу хмарину на обрії, дивлячися на яку, рибалка згодом розповідав своїм численним онукам про те, що з ним приключилося однієї погожої днини, коли він, як завжди, вирушив рибалити в море.